

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Ajankohtaiswebinaari ammattillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjille

14.6.2023

Tilaisuuden ohjelma

Tilaisuuden avaus, *ylivohtaja Petri Lempinen OKM*

Uuden hallituksen aloitus, *ylivohtaja Petri Lempinen OKM*

Ammatillisen koulutuksen tutkintovienti ja tilauskoulutus, *hallitussihteeri Maria Soininen OKM*

Oppivelvollisten kesälomat, *opetusneuvos, yksikön päällikkö Marko Aaltonen OPH*

Vipunen.fi-palvelun karttasovellus, *asiantuntija Johannes Peltola OKM*

Muut tiedotusasiat, *ylivohtaja Petri Lempinen OKM*

Tilaisuuden päättäminen, *ylivohtaja Petri Lempinen OKM*

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Uuden hallituksen aloitus

Ylijohtaja Petri Lempinen OKM

Mitä hallitusneuvottelujen päättymisen jälkeen?

- Hallituksen nimittäminen ja hallitusohjelman julkistaminen.
- Uusi hallitus valmistelee JTS ja talousarvioesityksensä.
- Hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelman valmistelu:
 - Hallitusohjelman mukaiset lainsäädäntö-, kehittämis- ja selvityshankkeet.
 - Ammatillisen koulutuksen strategiarahan ja ns. kehittämisrahojen käyttö.
- Huomioidaan ”työlistalla olevat” muut ajankohtaiset hankkeet kuten:
 - Ammatillisen koulutuksen järjestämislupien tavoitteellisten opiskelijavuosien minimimäärien tarkistaminen.
 - Lukiokoulutuksen valtakunnallisten kehittämistehtävien arviointi.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Ammatillisen koulutuksen tutkintovienti ja tilauskoulutus

Hallitussihteeri Maria Soininen OKM

OKM:n kirje kesäkuussa 2023

- Julkisuudessa on käsitelty ongelmia liittyen suomalaisten korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjien tilauskoulutukseen.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö on lähettänyt 12.6.2023 kirjeen ammatillisen koulutuksen järjestäjille koskien tilauskoulutusta ja tutkintovientiä. Linkki kirjeeseen: <https://okm.fi/ohjeita-ammattillisen-koulutuksen-jarjestajille>
- Aikaisemmin tänä vuonna OKM on lähettänyt myös korkeakouluille kirjeen tilauskoulutuksesta.
- OKM:n lisäksi nämä asiat kiinnostavat muita viranomaisia.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

**Tutkintovienti on
liiketoimintaa, joka on erillistä
julkisesti rahoitetusta
ammattillisesta koulutuksesta.**

Tutkintoviennin kaksi osa-aluetta

- Laki ammatillisesta koulutuksesta säätelee tutkintovientiä, jolla tarkoitetaan
 - tutkintojen, tutkinnon osien tai niihin valmistavien koulutusten tilauskoulutusta; sekä
 - Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävää tutkintokoulutusta.
- Ammatillinen tutkintovienti on liiketaloudellista toimintaa eikä se kuuluu ammatillisen koulutuksen rahoituksen piiriin.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Säädökset ja rahoitus

Lainsäädännön soveltamisesta

- Ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia sovelletaan myös tutkintoviennissä. Sitä ei kuitenkaan sovelleta kaikilta osin tutkintovientiin.
- Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 34 §:ssä säädetään, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain säännöksiä ei sovelleta tilauskoulutukseen.
- Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 35 §:n 2 momentissa säädetään, mitä kyseisen lain säännöksiä ei sovelleta Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävään tutkintokoulutukseen.

Lainsäädäntö

- Laissa ammatillisesta koulutuksesta on säädetty tilauskoulutuksesta (33 §) ja tutkintokoulutuksen järjestämisestä Euroopan talousalueen ulkopuolella (35 §).
- Laissa on säädetty Opetushallituksen mahdollisuudesta poiketa 15 §:ssä tarkoitetuissa tutkinnon perusteissa 33 ja 35 §:ssä tarkoitettua koulutusta varten välttämättömiltä osin sellaisista tutkinnon perusteiden mukaisista muista kuin keskeisistä ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista, jotka liittyvät Suomen lainsäädäntöön, kulttuuriin tai olosuhteisiin taikka vastaaviin Suomeen sidoksissa oleviin seikkoihin (15 a §).
- Lisäksi on säädetty Opetushallituksen toimivallasta myöntää hakemuksesta perustekohtaisesti lupa soveltaa poikkeusta koulutuksen järjestäjälle, jolla on järjestämisluvassa määrätty oikeus järjestää kyseisen tutkinnon perusteiden mukaista tutkintoa ja jolla on riittävät edellytykset 15 a §:ssä tarkoitettujen poikkeusten soveltamiseen (15 b §).

Vienti ei kuulu julkisen rahoituksen piiriin

- Tutkintoviennissä on kyse koulutuksen järjestäjän liiketoiminnasta, johon ei myönnetä ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitusta.
- Koulutuksen järjestäjän velvollisuus on eriyttää valtion rahoittama ammatillinen koulutus tutkintoviennistä ja varmistaa, että rahoitusta koskevat tiedot on merkitty oikein myös tietojärjestelmiin.
- Huom! Tutkintovienti ei saa heikentää koulutuksen järjestäjän järjestämisluvassa määrättyjen tutkintojen ja koulutuksen järjestämisedellytyksiä (ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 36 § 1 mom).

Tilauuskoulutuksen maksut

- Koulutuksen järjestäjän on perittävä tilauuskoulutuksen tilaajalta vähintään koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kattava maksu.
- Koulutuksen tilaajalla on oikeus periä tilauuskoulutukseen osallistuvilta opiskelijoilta tilaajan sijaintivaltion lainsäädännön tai oman käytäntönsä mukaisia maksuja.
- Koulutuksen järjestäjä ei voi periä maksuja tilauuskoulutukseen osallistuvilta opiskelijoilta.

Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävän tutkintokoulutuksen maksut

- Koulutuksen järjestäjän on perittävä Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävän tutkintokoulutuksen opiskelijalta vähintään koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kattava maksu.
- Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 36 §:ssä säädetään tilauskoulutuksen ja Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävän koulutuksen rahoituksesta ja maksuista.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Järjestämisluvan ja tutkinnon perusteiden mukaisesti

Järjestämisluvan mukaisesti

- Tutkintovientiä koulutuksen järjestäjä toteuttaa olemassa olevan järjestämislupansa mukaisesti.
- Tutkintovienti ei edellytä, että järjestämisluvassa tutkintokieleksi on määrätty englanti. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei myöskään myönnä tutkintovientiä varten järjestämislupia, joissa tutkintokieleksi olisi määrätty englanti.
- Opetus ja tutkinto järjestetään niillä kielillä, jotka ovat kohdemaan kannalta tarkoituksenmukaisia ja joista sovitaan tilaajan kanssa. Opetus- ja tutkintokielen tarkoituksenmukainen valinta parantaa tilauskoulutuksen vaikuttavuutta ja vahvistaa kohdemaan työmarkkinoiden kannalta tarpeellista kielitaitoa.
- Järjestämisluvassa määrätty tutkinto- ja opetuskieli sitovat koulutuksen järjestäjää silloin, kun koulutusta järjestetään valtionosuusrahoituksella.

OPH voi poiketa tutkinnon perusteista

- Opetushallitus voi määrätä kansallisista tutkinnonperustemääräyksistä poikkeamisesta silloin, kun se on välttämätöntä viennin mahdollistamiseksi. Keskeiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet säilyvät perusteissa. Poikkeamista huolimatta, suoritettu tutkinto tuottaa vastaavan jatko-opintokelpoisuuden kuin kansallisten perusteiden mukaan suoritettu ammatillinen tutkinto. Tutkinnon perusteisiin tehtyjen poikkeusten soveltaminen edellyttää Opetushallituksen perustekohtaisesti myöntämää lupaa koulutuksen järjestäjälle.

Hallituksen esityksen 191/2022 vp perusteluiden mukaan

- Koulutusvientikokeilun yhteydessä selvisi, että poikkeamistarpeet liittyvät pääosin suomalaisten säädösten noudattamiseen, suomen ja ruotsin kieltä koskeviin kielitaitovaatimuksiin tai vähäisemmässä määrin maantieteellisestä sijainnista johtuviin erilaisiin olosuhteisiin.
- Suomessa käytettäviin tutkinnon perusteisiin sisältyy sellaisia kielitaitovaatimuksia tai Suomen lainsäädäntöön tai olosuhteisiin perustuvia ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita, joille ei ole tarvetta tutkintoviennin kohdemaissa. Esimerkiksi Arabiemiraateissa tai Brasiliassa ei ole tarpeen ottaa huomioon pakkasen tai runsaan lumipeitteen vaikutusta maatalouteen tai rakentamiseen eikä Thaimaassa ole tarpeen osata sekä suomen että ruotsin kieltä.
- Tällaisista Suomeen sidoksissa olevista vaatimuksista pitäisi voida poiketa tutkintoviennissä, muutoin tutkintovientikoulutus ei vastaa tilaajan tarpeita eikä vientiä synny.

Mitkä tutkinnon perusteet käytössä?

- Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain säännökset eivät estä kansallisten tutkinnon perusteiden käyttämistä tutkintoviennissä.
- Tutkintovientiä toteuttavan koulutuksen järjestäjän tulee yhdessä koulutuksen tilaajan kanssa harkita, milloin kansallisen perustemääräyksen käyttäminen on tarkoituksenmukaista.
- Jos tilauskoulutuksella on tarkoitus kouluttaa henkilöstöä suomalaisille työmarkkinoille, on perusteltua käyttää kansallisia tutkinnon perusteita.
- Kansallisia tutkinnon perusteita käytettäessä on otettava huomioon perusteissa määrätyt kielitaitovaatimukset. Henkilökohtaistamisen yhteydessä voidaan yksittäisen opiskelijan osalta arviointia mukauttaa ja osaamistavoitteista tai ammattitaitovaatimuksista voidaan poiketa. Näissä tapauksissa tutkintotodistuksen antamiselle voi muodostua esteitä.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Opiskelijaksi ottamisesta ja koulutuksen järjestämisestä

Kenelle suunnattu?

Tilauuskoulutusta ja tutkintokoulutusta EU/ETA-alueen ulkopuolella ei voida järjestää

1. EU/ETA-alueen valtioiden kansalaisille eikä niille, jotka rinnastetaan Euroopan unionin kansalaisiin
2. Henkilöille, joilla on ulkomaalaislaissa ([301/2004](#)) tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa
3. Edellä 1 ja 2 kohdissa mainittujen henkilöiden perheenjäsenille

Opiskelijaksi ottaminen

- Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijaksi ottamisesta tutkintokoulutuksessa myös silloin kun se järjestetään Euroopan talousalueen ulkopuolella. Tätä tehtävää koulutuksen järjestäjä ei voi ulkoistaa.
- Tilauskoulutuksessa opiskelijaksi ottamisesta päättää tilaaja, mutta opiskelijaksi voidaan ottaa henkilö joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän, tai jolla koulutuksen järjestäjä muutoin katsoo olevan riittävät edellytykset tavoitteena olevan osaamisen hankkimiseen tai tutkinnon suorittamiseen.
- Tutkintovientiä ei ole tarkoitettu hakeutumisväyläksi vos-rahoitteiseen koulutukseen, jolloin koulutuksen järjestäjä perisi koulutuksesta maksuja ja saisi valtionosuusrahoituksen.

Oppisopimuskoulutus tilauskoulutuksessa

- Suomessa tilauskoulutusta voidaan toteuttaa myös oppisopimuskoulutuksena, jolloin opiskelija hankkii osaamista pääosin käytännön työtehtäviä tehden työpaikalla työ- tai virkasuhteessa. Silloin noudatetaan oppisopimuskoulutuksesta annettuja säännöksiä.
- Näissä tilanteissa selvitetään, tarvitseeko opiskelija opiskelijan vai työntekijän oleskeluluvan.
- Tilauskoulutuksena käynnistynyt koulutus on näissäkin tapauksissa tilauskoulutusta, eikä sitä saa rahoittaa valtionosuusrahoituksella.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Koulutuksen järjestäjän vastuu

Koulutuksen järjestäjän vastuu

- Vastaa sopimuksista.
- Varmistaa oman sopimusosaamisensa ja sopimusten lainmukaisuus.
- Vastaa koulutuksen laadusta, osaamisen arvioinnista ja todistusten antamisesta Opetushallituksen antamaa todistusmääräystä noudattaen. Tutkintoviennissä suoritettu tutkinto tuottaa vastaavan jatko-opintokelpoisuuden kuin suomalaiset toisen asteen ammatillisen koulutuksen tutkinnot.
- Huolehtii, että yhteistyökumppanit ja koulutuksen järjestäjä ymmärtävät roolinsa.
- Vastaa opiskelijan arviointeja koskevien tietojen tallentamisesta opintohallintojärjestelmäänsä ja tietojen siirtämisestä KOSKI-järjestelmään.
- Eriyttää valtion rahoittaman ammatillista koulutuksen toteuttamisen tutkintoviennistä. Tilauskoulutuksesta ja tutkintokoulutuksesta EU-/ETA-alueen ulkopuolelle ei voi saada ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- tai vaikuttavuusrahoitusta.
- Kouluttaa kansainvälisiä opiskelijoita Suomen työmarkkinoille kansallisten tutkinnon perusteiden mukaisesti, joiden perusteella voi saada ammattipätevyyden Suomessa säänneltyyn ammattiin.

Liiketoiminnassa on riskejä

- Huolellinen sopimusvalmistelu parantaa tilauskoulutuksen laatua sekä ehkäisee epäselvyyksistä aiheutuvia ongelmia tilauskoulutuksen opiskelijoille ja mainehaittoja koulutuksen järjestäjille ja suomalaiselle koulutusjärjestelmälle.
- Sopimuksia solmittaessa varmistettava, että tutkintovienti toteutuu kestävästi myös opiskelijan ja hänen oikeusturvansa näkökulmasta (erityisesti tilauskoulutuksessa).
- Koulutuksen järjestäjä varmistaa, että sen solmimat sopimukset eivät anna sijaa epäeettiselle tai lainvastaiselle toiminnalle sen omassa tai yhteistyökumppaneiden toiminnassa.
- Sopimuksilla turvataan muun muassa koulutuksen järjestäjän oikeudellinen asema ja taloudelliset saatavat.
- Tilauskoulutuksesta sovittaessa koulutuksen järjestäjän on syytä selvittää koulutuksen tilaamisen tarkoitusta.
- Esimerkiksi maksuaikatauluista, vakuuksista, riitojen ratkaisuksista tai sopimuksen purkamisesta olisi hyvä sopia kirjallisesti.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

**Tilauuskoulutus ei ole keino
värvätä opiskelijoita
julkisesti rahoitettuun
koulutukseen**

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Oppivelvollisten kesälomat

Opetusneuvos Marko Aaltonen OPH

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Oppivelvollisten kesäloimat ammattillisessa koulutuksessa

Marko Aaltonen

Opetushallitus, ammatillinen koulutus, opetusneuvos, yksikön päällikkö

- Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden lyhyistä kesälomista tullut yhteydenottoja opiskelijoilta, opettajilta, huoltajilta ja opiskelijajärjestöltä
- **Keskeisiä huolia:**
 - ✓ ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden (oppivelvollisten) yhdenvertaisuus lukio-opiskelijoiden kanssa
 - ✓ opiskelijoiden jaksaminen ja hyvinvointi
 - ✓ asiasta tiedottaminen
- Koulutuksen järjestäjä päättää loma-ajoista
- Opiskelijan loma-ajoista sovitaan opiskelijan HOKS:ssa
- <https://www.oph.fi/fi/uuuutiset/2023/ammattillissessa-koulutuksessa-loma-ajoista-paattaa-koulutuksen-jarjestaja>

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Vipunen.fi –palvelun karttasovellus

Asiantuntija Johannes Peltola OKM

Toisen asteen koulutuksen opiskelijat ja toimipisteet, oppilaitokset sekä järjestäjät kartalla

[Linkki](#)

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Muut tiedotusasiat

Ylijohtaja Petri Lempinen OKM

VN TEAS-tutkimus Lukio-opiskelijoiden ainevalintojen syyt ja niiden suhde tasa-arvoon: Korkea-asteen opiskelijavalinnan uudistus lukion ja lukiolaisten silmin

(Sirku Kupiainen, Irene Rämä, Laura Heiskala, Risto Hotulainen. 2023. Koulutuksen arviointikeskus, Helsingin yliopisto)

- Tutkimukseen osallistui 4 620 lukio-opiskelijaa, 166 opettajaa, 89 opinto-ohjaajaa ja 11 rehtoria. Se julkistetaan 19.6.2023.
- Tutkimus käsittelee ensimmäistä kertaa kattavasti sitä, mitkä syyt ovat lukio-opiskelijoiden tekemien oppiaine- ja YO-koevalintojen taustalla.
- Samalla tästä saadaan kattavasti tietoa opiskelijoiden, opinto-ohjaajien ja opettajien näkemyksistä korkeakoulujen opiskelijavalintauudistukseen.
- Lisäksi tutkimuksessa tutkitaan opiskelijoiden suunnitelmia lukion jälkeiselle ajalle, kaupalliseen valmennustoimintaan osallistumisen yleisyyttä ja syitä lukiolaisten uupumiseen.
- Tulokset käsitellään vahvasti tasa-arvon näkökulmasta ja ne ovat ehkä positiivisella tavalla hieman yllättäviä.
- Selvitys julkaistaan 19.6.

Vammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat ja oppivelvollisuuden laajentuminen -selvitys

- Oppivelvollisuutta laajennettiin uudella 1.8.2021 voimaan tulleella oppivelvollisuuslailla (1214/2020). Tavoitteena on, että jokainen nuori suorittaisi toisen asteen tutkinnon. Tämä edellyttää, että myös vammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat nuoret saavat opiskelupaikan ja tarvitsemansa opiskelun edellyttämät tukipalvelut.
- Hyväksyessään oppivelvollisuuslain eduskunta edellytti, että opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee selvityksen, jolla varmistetaan erityistä ja vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tukipalvelut.
- Sivistysvaliokunta on todennut oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvässä mietinnössään (SiVM 15/2020 vp, s. 24 -25), että vammaisten, sairaiden ja erityistä tukea tarvitsevien nuorten koulutuksen turvaamisessa tulee huomioida, että he saattavat tarvita oppimisen tueksi terveystukipalveluja, sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulain mukaisia palveluja sekä myös Kelan palveluja, esimerkiksi henkilökohtaisen avun, apuvälineitä, kuntoutusta, tulkkauspalvelua tai kuljetuspalveluja. Nämä palvelut räätälöidään yksilöllisesti opiskelijalle. Sivistysvaliokunta todennut ongelmana olevan, että palveluita haetaan eri paikoista, minkä takia tarvitaan hyvää yhteistyötä koulutuksen järjestäjän, kunnan, sairaanhoitopiirin sekä Kelan kanssa. Tämä edellyttää koulutuksen järjestäjältä ja muilta organisaatioilta suunnitelmallista yhteistyötä ja koordinoitua.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö on julkaissut 1.10.2021 oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon seurantasuunnitelman vuosille 2021–2024. Tämä selvitys on osa seurantasuunnitelmaa.
- Selvityksessä esiin nousseiden kehittämistarpeiden pohjalta on laadittu kehittämissuositukset tarvittavista toimenpiteistä (ml mahdolliset lainsäädännön muutostarpeet).
- Selvitys *Vammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat ja oppivelvollisuuden laajentuminen - Raportti tukipalveluista toisen asteen koulutuksessa*
- *Julkaistaan 19.6.*

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Ajankohtaiswebinaarit syksyllä 2023

Torstaina 28.9.2023

Torstaina 30.11.2023

Erilliset kutsut tilaisuuksiin lähetetään noin kaksi viikkoa ennen tilaisuutta.